

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

У П У Т С Т В О

**О ЕЛЕКТРОНСКОМ ДОСТАВЉАЊУ ПОДАТАКА КОЈЕ БАНКЕ ДОСТАВЉАЈУ
НАРОДНОЈ БАНЦИ СРБИЈЕ САГЛАСНО ОДЛУЦИ О УСЛОВИМА И НАЧИНУ
ОБАВЉАЊА МЕЊАЧКИХ ПОСЛОВА ЗА ОВЛАШЋЕНЕ МЕЊАЧЕ КОЈИ
КОРИСТЕ СОФТВЕР БАНАКА**

ВЕРЗИЈА 1.0

Децембар 2018 године

Contents

Увод.....	3
Начин достављања	3
Динамика достављања.....	3
Електронски потпис.....	3
Извештај о раду на мењачким местима овлашћених мењача који поседују софтвер банке .	3
Увод.....	3
Заглавље документа.....	4
Курсна листа на мењачком месту	6
Листа провизија.....	7
Почетно стање благајне.....	9
Крајње стање благајне	10
Дневник трансакција	11
Сумарни приказ трансакција	15
Шифарници	16
Шифарник статуса радног дана	16
Шифарник типова новчаница	16
Шифарник статуса трансакције.....	16
Шифарник валута.....	17
Шифарник типова послова	18
Одговор након успешно извршене обраде	19
Увод.....	20
Пример	21
Одговор кад порука није примљена због грешке	21
Увод.....	22
Пример	23
Шифарник типа поруке о грешци	23

Увод

У документу су дефинисани сви елементи размене података која се врши између банака и НБС, поводом извештаја о раду на мењачким местима овлашћених мењача који поседују софтвер банке.

Начин достављања

Подаци се достављају путем заштићене мреже, постављањем на одговарајући директоријум на **FTP** сервер НБС искључиво у **XML** формату.

Динамика достављања

Динамика достављања података је **ДНЕВНА**.

Подаци се достављају појединачно, за сваки радни дан, за свако мењачко место које користи софтвер банке, а након затварања радног дана на мењачком месту.

За време нерадних дана банке, банка доставља податке првог следећег радног дана, као појединачне поруке, за сваки радни дан, сваког мењачког места посебно.

Електронски потпис

Електронске поруке у XML формату морају бити електронски потписане.

Електронски сертификат потписника мора бити квалификовани сертификат издат од регистрованог сертификационог тела (СА) у Републици Србији.

Субјекат у електронској размени података у XML формату мора доставити списак серијских бројева електронских сертификата чији ће тајни криптографски кључеви бити употребљавани за потписивање XML докумената који се шаљу Народној банци Србије.

Електронски потписан XML документ са становишта електронског потписа ће бити потпуно валидан и прихваћен уколико су испуњени сви услови који су дефинисани у **Упутству за креирање електронског потписа за XML документе** који су у систему обавезног електронског извештавања Народне банке Србије

Извештај о раду на мењачким местима овлашћених мењача који поседују софтвер банке

Увод

Назив фајла извештаја о раду на мењачким местима овлашћених мењача који поседују софтвер банке има следећи облик:

MRDDMMYY_RB_MB_EOC.XML

Елементи назива фајла имају следеће значење:

- MR – шифра електронске поруке,
- DDMMYY – датум електронске поруке (дан месец година),
- RB – редни број слања,
- MB – матични број банке,
- EOC – јединствена шифра мењачког места.

Пример назива фајла:

MR261218_01_06876366_1234.XML

Заглавље документа

НАЗИВ ТАГА	САДРЖАЈ	ФОРМАТ ПОДАТКА	НАПОМЕНА	ОБАВЕЗАН ПОДАТАК
<WorkDay>				
<ExchangeOfficeID>	00000000-0000-0000-0000-000000000000	Guid	Увек проследити вредност "00000000-0000-0000-0000-000000000000"	да
<ExchangeOfficeCode>	Шифра мењачнице	Integer	Јединствена нумеричка ознака мењачког места добијена од стране надлежних стручних служби, при отварању мењачког места.	да
<Date>	Датум	Date YYYY-MM-DD	Датум радног дана.	да
<StatusID>	Статус радног дана	Integer	Нумеричка вредност из шифарника статуса радног дана.	да
<IsExchangeRateListLoad>	Да ли је за тај дан преузета курсна листа НБС	Boolean	True/False	да
<OpenDate>	Датум и време отварања радног дана на мењачком месту	Date YYYY-MM-DDTHH:MI:SS:FF	Пример: 2018-07-19T08:32:55.16	да

<CloseDate >	Датум и време затварања радног дана на мењачком месту	Date YYYY-MM- DDTHH:MI:SS:FF	Пример: 2018-07- 19T19:42:56.18	да
--------------	--	------------------------------------	---------------------------------------	----

Напомена

Таг **WorkDay** је обавезан.

Курсна листа на мењачком месту

НАЗИВ ТАГА	САДРЖАЈ	ФОРМАТ ПОДАТКА	НАПОМЕНА	ОБАВЕЗАН ПОДАТАК
<ExchangeRateList>				
<ExchangeRate>				
<CurrencyCode>	Шифра валуте	Integer	Нумеричка вредност, из шифарника валута.	да
<BuyingRate>	Куповни курс	Decimal 16N.NNNN (20,4)	Нумеричка вредност са највише 16 целих и 4 децимална места.	да
<SellingRate>	Продајни курс	Decimal 16N.NNNN (20,4)	Нумеричка вредност са највише 16 целих и 4 децимална места.	да

Напомена

Обавезан је податак о листи.

Таг **ExchangeRateList** је обавезан.

Односи се на курсну листу на мењачком месту коју је овлашћени мењач дужан да постави на почетку радног дана.

Достављају се курсеви за све валуте које су у важећој курсној листи НБС за радни дан на који се извештај односи.

Листа провизија

НАЗИВ ТАГА	САДРЖАЈ	ФОРМАТ ПОДАТКА	НАПОМЕНА	ОБАВЕЗАН ПОДАТАК
<ProvisionList>				
<Provision>				
<CurrencyCode>	Шифра валуте	Integer	Нумеричка вредност, из шифарника валута.	да
<Otkup>	Провизија за откуп валуте	Decimal N.NNNN (5,4)	Нумеричка вредност са највише 1 целим и 4 децимална места.	да
<Prodaja>	Провизија за продају валуте	Decimal N.NNNN (5,4)	Нумеричка вредност са највише 1 целим и 4 децимална места.	да
<OtkupOstecene>	Провизија за откуп оштећених новчаница	Decimal N.NNNN (5,4)	Нумеричка вредност са највише 1 целим и 4 децимална места.	да
<OtkupVanOpticajne>	Провизија за откуп ваноптицајних новчаница	Decimal N.NNNN (5,4)	Нумеричка вредност са највише 1 целим и 4 децимална места.	да

Напомена

Обавезан је податак о листи.

Таг **ProvisionList** је обавезан.

Односи се на листу провизије које је овлашћени мењач дужан да постави на почетку радног дана.

Достављају се провизије за све валуте које су у важећој курсној листи НБС за радни дан на који се извештај односи.

Почетно стање благајне

НАЗИВ ТАГА	САДРЖАЈ	ФОРМАТ ПОДАТКА	НАПОМЕНА	ОБАВЕЗАН ПОДАТАК
<CashDeskStart>				
<CashDeskItem>				
<ExchangeOfficeEmployeeCode>	Шифра благајничког места	Smallint	Шифра благајничког места у оквиру мењачког места, на коме је извршена трансакција.	да
<TypeID>	Тип новчаница (оптицајне, оштећене, ваноптицајне)	Integer	Нумеричка вредност, из шифарника типова новчаница.	да
<CurrencyCode>	Шифра валуте	Integer	Нумеричка вредност, из шифарника валута.	да
<Ammount>	Износ	Decimal 16N.NN (18,2)	Нумеричка вредност са највише 16 цела и 2 децимална места.	да

Напомена

Таг **CashDeskStart** је обавезан.

Подаци се односе на стање благајне на мењачком месту на почетку радног дана.

Достављају се подаци само за оне валуте из важеће курсне листе НБС за радни дан на који се извештај односи, а за које у благајни **има новца**.

Крајње стање благајне

НАЗИВ ТАГА	САДРЖАЈ	ФОРМАТ ПОДАТКА	НАПОМЕНА	ОБАВЕЗАН ПОДАТАК
<CashDeskEnd>				
<CashDeskItem>				
<ExchangeOfficeEmployeeCode>	Шифра благајничког места	Smallint	Шифра благајничког места у оквиру мењачког места, на коме је извршена трансакција.	да
<TypeID>	Тип новчаница (оптицајне, оштећене, ⁵ ваноптицајне)	Integer	Целобројна нумеричка вредност, из шифарника типова новчаница.	да
<CurrencyCode>	Шифра валуте	Integer	Целобројна нумеричка вредност, из шифарника валута.	да
<Ammount>	Износ крајњег стања валуте	Decimal 16N.NN (18,2)	Нумеричка вредност са највише 16 целих и 2 децимална места.	да

Напомена

Таг **CashDeskEnd** је обавезан.

Подаци се односе на стање благајне на мењачком месту за сва благајничка места, на крају радног дана, а након извршења последње трансакције на мењачком месту.

Достављају се подаци само за оне валуте из важеће курсне листе НБС за радни дан на који се извештај односи, а за које у благајни **има новца**.

Дневник трансакција

НАЗИВ ТАГА	САДРЖАЈ	ФОРМАТ ПОДАТКА	НАПОМЕНА	ОБАВЕЗАН ПОДАТАК
<TransactionList>				
<Transaction>				
<ExchangeOfficeEmployeeCode>	Шифра благајничког места	Smallint	Шифра благајничког места у оквиру мењачког места, на коме је извршена трансакција.	да
<ExchangeOfficeServiceID>	Шифра типа посла	Smallint	Нумеричка вредност из шифарника типова послова.	да
<Code>	Шифра трансакције	Integer	Нумеричка ознака која јединствено идентификује трансакције у току дана на нивоу благајничког места.	да
<TransactionDate>	Датум и време извршења трансакције	DateTime YYYY-MM-DDTHH:MI:SS:FF	Датум и време извршења трансакције на благајничком месту, у оквиру мењачког места. Пример: 2018-11-27T11:27:27.033	да
<CurrencyCode>	Шифра валуте	Integer	Нумеричка вредност из шифарника валута.	да
<CurrencyAmmount>	Износ валуте	Decimal 16N.NN (18,2)	Нумеричка вредност са највише 16 цела и 2 децимална места.	да

<ExchangeRate>	Курс по коме је обављена трансакција	Decimal 4N.NNNN (8,4)	Нумеричка вредност са највише 4 цела и 4 децимална места.	да
<ProvisionPercent>	Проценат провизије	Decimal N.NNNN (5,4)	Нумеричка вредност са највише 1 целим и 4 децимална места.	да
<ProvisionAmmount>	Износ провизије	Decimal 16N.NN (18,2)	Нумеричка вредност са највише 16 цела и 2 децимална места.	да
<BaseCurrencyAmmount>	Основни износ динара	Decimal 16N.NN (18,2)	Нумеричка вредност са највише 16 цела и 2 децимална места.	да
<BaseCurrencyAmmountFinal>	Износ динара крајњи	Decimal 16N.NN (18,2)	Нумеричка вредност са највише 16 цела и 2 децимална места.	да
<StatusID>	Статус трансакције	Smallint	Нумеричка вредност, из шифарника статуса трансакције.	да
<TransactionStorno>				
<StornoDate>	Датум и време сторнирања	DateTime YYYY-MM-DDTHH:MI:SS:FF	Датум и време сторнирања трансакције на благајничком месту, у оквиру мењачког места. Пример: 2018-08-03T11:25:13.49	Да, уколико постоји сторно трансакција.
<StornoDescription>	Опис разлога сторнирања	Text (1024)	Текст максималне дужине 1024 карактера.	Да, уколико постоји сторно трансакција.

<TransactionClient>				
<Name>	Име клијента	Text (255)	Текст максималне дужине 255 карактера.	У случајевима прописаним одлуком податак је обавезан. У осталим случајевима податак је опциони.
<DocumentTypeID>	Тип документа	Integer	вредност овог поља увек треба да буде постављена на NULL	Не
<DocumentCode>	Број документа	Text (255)	Текст максималне дужине 255 карактера.	У случајевима прописаним одлуком податак је обавезан. У осталим случајевима податак је опциони.
<TransactionBanknote>				
<BanknoteSerialNumber>	Серијски број новчаница	Text (4000)	Текст максималне дужине 4000 карактера.	У случајевима прописаним одлуком податак је обавезан. У осталим случајевима податак је опциони.

Напомена

Таг **TransactionList** је обавезан без обзира да ли је на мењачком месту у току дана било трансакција или не.

Тагови **TransactionStorno**, **TransactionClient** и **TransactionBanknote** уколико постоје налазе се у оквиру тага Transaction.

У оквиру тага Transaction може да постоји највише један таг **TransactionStorno**, који се шаље искључиво у случају да је трансакција сторнирана.

У оквиру тага Transaction може да постоји највише један таг **TransactionClient** који се шаље искључиво у случају уписивања информација о клијенту приликом извршавања трансакције.

У оквиру тага Transaction може да постоји највише један таг **TransactionBanknote** који се шаље искључиво у случају уписивања серијских бројева новчаница приликом извршавања трансакције.

Сумарни приказ трансакција

НАЗИВ ТАГА	САДРЖАЈ	ФОРМАТ ПОДАТКА	НАПОМЕНА	ОБ АВ ЕЗ АН ПО ДА ТА К
<TransactionStateList>				
<TransactionState>				
<ExchangeOfficeEmployeeCode>	Шифра благајничког места	Smallint	Шифра благајничког места у оквиру мењачког места, на коме је извршена трансакција.	да
<ExchangeOfficeServiceID>	Шифра типа посла	Integer	Нумеричка вредност, из шифарника типова послова.	да
<Date>	Датум	DateTime YYYY-MM-DDTHH:MI:SS:FF	Датум и време кад је извршен сумарни обрачун затварања радног дана.	да
<CurrencyCode>	Шифра валуте	Integer	Нумеричка вредност, из шифарника валута.	да
<CurrencyAmmount>	Износ валуте	Decimal 16N.NN (18,2)	Нумеричка вредност са највише 16 цела и 2 децимална места.	да
<ExchangeRate>	Курс	Decimal 4N.NNNN (8,4)	Нумеричка вредност са највише 4 цела и 4 децимална места. Максимални курс свих извршених трансакција за исту комбинацију благајничког места, типа посла и валуте.	да
<ProvisionPercent>	Проценат провизије	Decimal N.NNNN	Нумеричка вредност са највише 1 целим и 4 децимална места. Максимална	да

			провизија свих извршених трансакција за исту комбинацију благајничког места, типа посла и валуте.	
<ProvisionAmmount>	Износ провизије	Decimal 16N.NN (18,2)	Нумеричка вредност са највише 16 цела и 2 децимална места.	да
<BaseCurrencyAmmount>	Износ динара	Decimal 16N.NN (18,2)	Нумеричка вредност са највише 16 цела и 2 децимална места.	да
<BaseCurrencyAmmountFinal>	Износ динара крајњи	Decimal 16N.NN (18,2)	Нумеричка вредност са највише 16 цела и 2 децимална места.	да

Напомена

Таг **TransactionStateList** је обавезан без обзира да ли је на мењачком месту у току дана било трансакција или не.

Подаци се шаљу збирно за исту комбинацију благајничког места, типа посла и валуте.

Шифарници

Шифарник статуса радног дана

Статус (StatusID)	Име
20	Активан
30	Затворен, подаци нису послати
40	Затворен, подаци послати

Шифарник типова новчаница

Тип (TypeID)	Име
1	Оптицајне новчанице
2	Оштећене новчанице
3	Ваноптицајне новчанице

Шифарник статуса трансакције

Статус (StatusID)	Име
-------------------	-----

0	Валидна
9	Сторнирана

Шифарник валута

Шифра валуте	Ознака валуте	Паритет	Назив
891	RSD	100	Српски динар
978	EUR	1	Евро
36	AUD	1	Аустралијски долар
124	CAD	1	Канадски долар
156	CNY	1	Кинески јуан
191	HRK	1	Хрватска куна
203	CZK	1	Чешка круна
208	DKK	1	Данска круна
348	HUF	100	Мађарска форинта
392	JPY	100	Јапански јен
414	KWD	1	Кувајтски динар
578	NOK	1	Норвешка круна
643	RUB	1	Руска рубља
752	SEK	1	Шведска круна
756	CHF	1	Швајцарски франак
826	GBP	1	Фунта стерлинга
840	USD	1	Амерички долар
946	RON	1	Леј
949	TRY	1	Турска лира
975	BGN	1	Лев
977	BAM	1	Конвертибилна марка
985	PLN	1	Пољски злот
40	ATS	1	Шилинг
56	BEF	100	Белгијски франак
246	FIM	1	Финска марка
250	FRF	1	Француски франак
280	DEM	1	Немачка марка
300	GRD	100	Драхма
372	IEP	1	Ирска фунта
380	ITL	100	Италијанска лира
442	LUF	100	Луксембуршки франак
620	PTE	100	Португалски ескудо
724	ESP	100	Шпанска пезета

Шифарник типова послова

Шифра (Code)	Врста посла (ExchangeOfficeServiceID)
2000	Продаја ефикативне, резиденти
2002	Откуп ефикативне, нерезиденти
2004	Откуп ефикативне, резиденти
2006	Продаја ефикативне, нерезиденти
2007	Откуп ефикативне, IN валуте
3010	Улаз динара, са текућег рачуна
3030	Улаз ефикативне, купљене од банке
3040	Улаз ефикативне, са девизног рачуна
4001	Излаз динара, по основу искњижавања наплаћене провизије
4002	Излаз динара, по основу остварених курсних разлика
4005	Излаз ефикативне-оштећене, ради продаје банци
4006	Излаз ефикативне-ваноптицајне, ради продаје банци
4007	Излаз ефикативне, ради продаје банци
4008	Излаз динара, ради уплате на текући рачун
4010	Излаз ефикативне, ради уплате на девизни рачун
4015	Излаз динара, ради куповине ефикативне од банке
4020	Излаз ефикативне, ради продаје банци по обавези
6000	Откуп ефикативне, оштећене
6001	Откуп ефикативне, ванооптицајне
6002	Замена оштећених новчаница са оптицајним
6003	Замена ванооптицајних новчаница са оптицајним
7007	Улаз динара, исплаћених од банке за продату ефикативу
7010	Интерни улаз динара, са другог благајничког места
7011	Интерни улаз динара, са другог мењачког места
7015	Интерни улаз ефикативне, са другог благајничког места
7016	Интерни улаз ефикативне, са другог мењачког места
7020	Интерни излаз динара, на друго благајничко место
7021	Интерни излаз динара, на друго мењачко место
7025	Интерни излаз ефикативне, на друго благајничко место
7026	Интерни излаз ефикативне, на друго мењачко место
7030	Улаз динара са банкомата
7035	Улаз ефикативне откупљене на банкомату
7040	Излаз динара на банкомат
7045	Излаз ефикативне на банкомат
7050	Улаз динара са привременог благајничког места
7055	Улаз ефикативне откупљене на привременом благајничком месту
7060	Излаз динара на привремено благајничко место
7065	Излаз ефикативне на привремено благајничко место
7070	Улаз динара од путујућег мењача

7075	Улаз ефикативности коју је откупио путујући мењач
7080	Излаз динара путујућем мењачу
7085	Излаз ефикативности путујућем мењачу
7300	Интерни улаз динара по основу пружања платних услуга
7305	Интерни улаз ефикативности по основу пружања платних услуга
7310	Интерни излаз динара ради пружања платних услуга
7315	Интерни излаз ефикативности ради пружања платних услуга

Одговор након успешно извршене обраде

Увод

По пријему, декодирању и провери аутентичности врши се контрола података. Контрола обухвата проверу обухватности, шифарске исправности и логичности послатих података. Приликом преузимања података у базу шаље се повратна порука пошилаоцу, на исто одредишно место, са потврдом да су подаци прихваћени.

Назив фајла са одговором након успешно извршене обраде има следећи облик:
NBMRDDMMYY_RB_MB_EOC_ID.XML

Елементи назива фајла имају следеће значење:

- NB – ознака за поруке Народне банке,
- MR – шифра електронске поруке,
- DDMMYY – датум електронске поруке,
- RB – редни број слања,
- MB – матични број банке,
- EOC – јединствена шифра мењачког места,
- ID – идентификациони број електронске поруке који се односи на број обраде у НБС

Пример имена фајла након успешно извршене обраде
NBMR241218_01_06876366_1234_4496899.XML

Пример

Пример садржаја поруке са образложењем након успешно извршене обраде дат је у придруженом документу **Прилог 2 – Пример фајла са одговором након успешно извршене обраде.**

Одговор кад порука није примљена због грешке

Увод

Уколико се констатују неисправности или некомплетност података, у повратној поруци банка добија листу грешака и дужна је да исправи податке и поново пошаље поруку у најкраћем року са следећим редним бројем слања.

Назив фајла са одговором када порука није примљена због грешке има следећи облик:
NBMRDDMMYY_RB_MB_EOC_ID.XML

Елементи назива фајла имају следеће значење:

- NB – ознака за поруке Народне банке,
- MR – шифра електронске поруке,
- DDMMYY – датум електронске поруке,
- RB – редни број слања,
- MB – матични број банке,
- EOC – јединствена шифра мењачког места,
- ID – идентификациони број електронске поруке који се односи на број обраде у НБС

Пример имена фајла кад порука није примљена због грешке
NBMR081218_04_07654812_1234_4478157.XML

Пример

Пример садржаја поруке са образложењем кад порука није примљена због грешке дат је у придруженом документу **Прилог 3 – Пример фајла са одговором након обраде при којој су установљене грешке.**

Шифарник типа поруке о грешци

Шифра	Опис
1	Подаци прихваћени и обрађени
10	Податак није одговарајућег типа
11	Грешка у називу xml документа
12	Недостаје податак који мора бити попуњен
13	Податка не постоји у регистру НБС
14	Редни број слања мора бити већи од последњег послатог
15	Податак није дозвољене вредности
21	Податак из xml документа није једнак податку из назива xml документа
31	Датум већи од данашњег или је већи од датума важења
32	Дупли податак
36	Податак је дужи од максималне дозвољене дужине
226	Контакт мора садржати телефон и мејл адресу
800	Грешка утврђена парсирањем - контактирајте вашег програмера
809	Издавалац дигиталног сертификата није регистрован СА у Р.Србији
810	Није пронађен дигитални сертификат у склопу дигиталног потписа
811	Дигитални сертификат коришћен за потписивање није регистрован код НБС
812	Дигитални сертификат коришћен за потписивање је невалидан